

FUTBOLCULAR İLE TAEKWONDUCULARIN SALDIRGANLIK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

THE COMPARING OF AGGRESSIVENESS LEVEL OF FOOTBALLERS AND TAEKWONDO ATHLETES

Fikret RAMAZANOĞLU¹, Abdullah CANIKLI¹, Özcan SAYGIN¹

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; İstanbul ilindeki futbolcular ile taekwondocuların saldırganlık düzeyini belirlemek ve karşılaştırma yapmaktır.

Çalışmaya amatör kümede mücadele eden yaşları 22,84±3,46 olan futbolcular (n=75) ile yaş ortalaması 23,63±4,52 olan taekwondocular (n=69) olmak üzere toplam 144 sporcu alındı.

Deneklerin saldırganlık düzeyini belirlemek için Özcan Köknel'in saldırganlık ölçeği uygulandı. Elde edilen verilerin istatistiki analizinde aritmetik ortalamalar (X) ve standart sapmalar (SS) alındı. Futbolcular ile taekwondocuların saldırganlık düzeyi "t" testi ile p<0,05 ve p<0,01 düzeyinde incelendi.

Futbolcular ile taekwondocular arasında "t" testi sonuçlarına göre p<0,01 düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Taekwondocuların futbolculara göre daha az saldırganlık eğiliminde olduğu görüldü.

Anahtar kelimeler: Futbol, taekwondo, saldırganlık

SUMMARY

The aim of this study is to compare and to designate aggressiveness level of footballers and taekwondo athletes in İstanbul.

In this investigation, the total 144 sportmens which were 75 footballers aged between 22,84±3,46 and taekwondo athletes aged between 23,63±4,52 participated.

To find out the aggressiveness level of subjects Özcan KÖKNEL's aggressiveness scale was used. The standart deviation (SD), and mean (X) were found by statistical analisis. The aggressiveness level of footballers and taekwondo athletes was examined by "t" test at the level of p<0,05 and p<0,01.

According to results of "t" test, there is significant relationships at the level of p<0,01 between footballers and taekwondo athletes. Taekwondo athletes have less aggressiveness tendency than footballers.

Key words: Football, taekwondo, aggressiveness

GİRİŞ

Spor sosyal karakterli bir aktivite olmasıyla toplum içerisinde önemli yer işgal etmektedir. Spor dalları içerisinde en büyük payı alan futbol, tüm dünyayı saran ortak bir heyecan ve rekabet sporu haline gelmiştir (1).

Futbol hem seyir hem yapılan spor olarak geniş kitlelere hitap etmektedir. Bu kitle de değişik sosyo-kültürel yapıya sahip insanlardan oluşmaktadır (2).

Ferdî mücadele sporlarından birisi olan taekwondo yakın teması gerektiren, vücudun belden yukarısına ayak ve gövdeye yumruk vuruşları ile yapılan bir spor dalıdır. Sporcular müsabaka esnasında kol, bacak, gövde ve kafa koruyucuları kullanırlar. Ülkemizde lisanslı sporcu sayısı olarak futboldan sonra en yüksek spor dalıdır (3).

Sporun kitlelere ulaşması ve bundan sonra da bu kitle içindeki grupların duygularını harekete geçirmesiyle sporda saldırganlık ve şiddet olgusu görülmektedir. Özellikle de futbolda saldırganlık ve şiddet eylemlerinin arttığı bilinmektedir (4).

'Saldırı' sözlü ya da fiziksel olabilir. Sözlü saldırı; yetişkinlerde fiziksel saldırıya göre daha fazla görülmektedir. Fiziksel saldırı, sosyal olguların ilerlemesi esnasında sözlü saldırılara göre daha az olmaktadır (5). Bir başka tanımda "saldırı" kişinin bilinçli olarak etrafındakilere psikolojik veya fiziki olarak zarar vermeye yönelik bir davranış içerisinde girmesidir. Saldırganlık ise, kişide saldırı davranışı göstermeye yönelik olan ve nispeten süreklilik özelliği taşıyan bir eğilimi anlatır (6). Baron ve Richardson'a göre saldırganlık canlı bir varlığa zarar verme veya onu incitme amacı güden ve böyle bir davranıştan kaçınmak isteyen birisine yöneltilen herhangi bir davranış şeklidir (7). Saldırganlığın, bir kişi veya nesnesinin zarar görmesi şeklinde anlaşılması konusunda büyük ölçüde bir birliktelik mevcuttur (8). Saldırganlık, aynı zamanda saldırgan eylemlerde bulunmaya yönelik içsel bir yakınlığı gösteren bir kişilik özelliğidir ve eyleme yol açan ilgili durumla bağlantılı olarak değerlendirilmelidir (9).

Spor içerisinde ihtiyaç duyulan seviyeli tenkitlerin çoğu sporun rekabete elverişli tabiatında aşırılık ve yanlışlıklar sebebiyle sporda anti-sosyal kişiliğin öğretilmesi desteklenir hal almıştır .

Spor dalları içerisinde özellikle futbolda çok daha kitlesel, çok daha yoğun bir heyecan alanı olduğu görülmektedir. Futbol kazanmayı, özdeşliği, kitleselliği yüceltmekte (10), karakteristik yapısında da saldırgan oyun, çarpışma ve şiddet içermektedir (11). Asıl amaç centilmence mücadele etmektir, fakat mağlup olmamak için ölüme mücadele edilir. Çünkü, galibiyet ile mağlubiyet arasındaki ahlaki hiyerarşi futbol heyecanının olmazsa olmaz unsurudur (12). Bir müsabaka esnasında oyuncuların oyun içinde kural dışı yaptıkları hareketler ve hoş olmayan saldırganlık tutumları çevreye de yansımaktadır (13). Spor çevresi değerlerin aşırı etkili taşıyıcısı olabilir ve kesin durumlar altında bu değerler çok negatif olabilir (14). Ne pahasına olursa olsun kazanmak fikri spordaki olumsuzlukların kaynağıdır. Özellikle çok yakın temas içinde yapılan mücadele sporlarında (boks, güreş, futbol, beyzbol gibi) bu fikir sahiptir (15).

Çalışmamızın amacı futbolcular ve taekwondocuların saldırganlık eğilimlerini belirlemek ve bu iki grup sporcuların saldırganlık düzeylerini karşılaştırmaktır.

GEREÇ ve YÖNTEM

Bu çalışma İstanbul ilindeki futbolcular (n=75) ile taekwondocuların (n=69) saldırganlık düzeylerini belirlemek ve karşılaştırmak amacıyla anket yöntemi ile yapıldı. Araştırmamıza yaş ortalaması $22,84 \pm 3,46$ olan futbolcular ile yaş ortalaması $23,63 \pm 4,52$ olan taekwondocular olmak üzere toplam 144 denek katıldı.

Araştırmamızda kullanılan anket Köknel'in 30 soruluk saldırganlık envanterinden alınarak uygulanmıştır (16). Anketler tek tek puanlanarak veriler oluşturuldu.

Elde edilen verilerin istatistiksel analizinde aritmetik ortalamalar (X) ve standart sapmalar (SS) alındı. Futbolcular ile taekwondocuların saldırganlık düzeyi "t" testi ile, $p < 0,05$ ve $p < 0,01$ düzeyinde incelendi.

BULGULAR

Yapılan çalışma sonucunda elde edilen veriler tablolar halinde gösterilmiştir.

Tablo 1: Futbolcular ve taekwondocuların yaş ortalamaları.

	FUTBOLCULAR		TAEKWONDOCULAR	
	X	SS	X	SS
Yaş	22,84	3,46	23,63	4,52

Futbolcuların yaş ortalaması $22,84 \pm 3,46$ ve taekwondocuların yaş ortalaması $23,63 \pm 4,52$ olarak bulunmuştur. (Tablo 1).

Tablo 2. Futbolcular ve taekwondocuların saldırganlık düzeyi aritmetik ortalamaları (X), Standart Sapma (SS) ve t Testi Değerleri.

GRUPLAR	N	X	SS	p
FUTBOLCULAR	75	13,03	2,88	<0.01
TAEKWONDOCULAR	69	8,91	3,66	

Futbolcularının saldırganlık düzeyi aritmetik ortalamaları $13,03 \pm 2,88$ ve taekwondocuların ise $8,91 \pm 3,67$ olarak bulunmuştur. İki grup karşılaştırıldığında t değeri -8,590 tespit edilmiş ve aralarında ($p < 0,01$) düzeyinde anlamlı ilişkiye rastlanmıştır (Tablo 2). Bu sonuç futbolcuların taekwondoculara oranla daha yüksek saldırganlık düzeyine sahip olduklarını göstermektedir.

TARTIŞMA

Çalışmamızda futbolcular ile taekwondocuların saldırganlık düzeyleri arasında istatistiksel olarak $p < 0,01$ düzeyinde ilişki bulunmuştur (Tablo 2).

Taekwondocuların saldırganlık seviyelerinin düşük olmasını, savunma sanatı olan taekwondo sporunda etiğin büyük önem arz etmesine ve sporcuda ahlaki değerlerin yücelmesinde katkıda bulunan bir spor dalı olma özelliğine bağlayabiliriz. Taekwondo zihinsel disiplini ve duygusal dengeyi geliştirmekte, kişinin kendisine güven duymasını sağlamakta, kendine ve başkalarına karşı sorumluluk hissini aşılamaaktadır (17). El ve ayak vuruş teknikleriyle yapılan taekwondo (18) müsabakasında amaç sporcunun rakibini yaralaması değil zihinsel ve taktik olarak puan kazanmaktır.

Çalışmaya paralellik gösteren araştırmalar şöyle sıralanabilir;

Acet ve Serarstan seyircilerin sosyo-kültürel yapısının şiddet eylemine etkisi üzerine yapmış oldukları çalışmada futbol seyircilerinin yapı itibarıyla şiddete daha yatkın bir özelliğe sahip oldukları sonucunu ortaya çıkarmışlardır (2).

Afyon Y., Saygın Ö., Yıldız S., yaptıkları çalışmada (n=135) amatör futbolcuların

saldırıcılık ortalama değerini 12,7243±,4162, genç takım futbolcularının (n=135) 11,53±0,22 olarak bulmuşlardır. Ayrıca genç takım futbolcuları ile amatör takım futbolcuları arasında p<0,01 düzeyinde anlamlı ilişki bulunmuştur. Yine aynı çalışmada mevkilere göre saldırıcılık düzeyi karşılaştırılmış ve aralarında yine p<0,01 düzeyinde ilişki bulunmuştur. Amatör ve genç takım futbolcularında mevkilere göre saldırıcılık düzeyi en yüksek defans oyuncularını, daha sonra forvet oyuncularını görmektedir. Saldırıcılık düzeyi en düşük orta saha oyuncularındır (11).

Çakı , yaptığı çalışmada ise voleybolcularda Emlakbank Erkek takımında saldırıcılık ortalama değerleri (25 soruda) 11.555±4.693 ve %46.222, Fenerbahçe ortalama değerleri 9.777±3.231 ve %39.111, bayanlarda Emlakbank saldırıcılık ortalama değerleri 10.4±3.565 ve %41.6, Eczacıbaşı ortalama değerleri 7.111±2.316 ve %28.444 olarak bulmuştur (19).

Tiryaki, saldırgan davranışlar gösteren bir hentbol oyuncusunun saldırıcılık davranışlarını gevşeme, imgeleme ve kendi kendine konuşma teknikleri ile yeniden yönlendirmiştir (20).

KAYNAKLAR

- 1- Ersoy A., Cebeci D.: Futbolda Yöneticilerin Uyguladığı Ödül ve Cezaların Disiplin Açısından Değerlendirilmesi, s.178-187, M.Ü.BSYO Spor Bilimleri Dergisi II. Spor Bilimleri Dergisi Özel Sayısı, Haziran 2000.
- 2- Acet M., Serarşlan Z.: Futbol Seyircisinin Sosyo-Kültürel Yapısının Şiddet Eylemine Etkisi, Voleybol ve Basketbol Seyircisi ile Karşılaştırılması, s.141-158, M.Ü.BSYO Spor Bilimleri Dergisi II. Spor Bilimleri Dergisi Özel Sayısı, Haziran 2000.
- 3- GSGM: Sicil Lisans Verileri, 2000.
- 4- Baumann, S.: ygulamalı Spor Psikolojisi, (çev: H.Can İkizler ve A.Osman Özcan), Alfa Basım Yayınevi, İstanbul 1994.
- 5- Berkowitz L.: "The Physical Aggression in Relation to Different Frustrations", Roots of Aggression, s.62, Newyork 1969.
- 6- İkizler C., Karagözoğlu C.: Sporda Başarının Psikolojisi, Alfa Basım Yayın Dağıtım, 3.Baskı, s.79, İstanbul 1997.
- 7- Baron, R.A. and Richardson, D.R.: Human Aggression, 2nd New-York, Plenium Press 1994.
- 8- Kuter M., Öztürk F.: Sporda Risk Faktörleri, s.67-68, Bursa 1998.
- 9- Baumann, S.: Psychologische Bedingung Faktoren Von Unfällenund Verletzungen im Sportspiel, In Leistungssport, S: 2, 94,104. 1979.
- 10- Kılıçbay M.A.: Futbol Sadece Futboldur, Düşünen Siyaset Aylık Düşünce Der., Sayı:2, s.25-27, Ankara 1999.
- 11- Afyon YA, Saygın Ö, Yıldız MY., Muğla Bölgesi Amatör ve Genç Takımların Kategorilerine ve Mevkilerine Göre Saldırıcılık Düzeylerinin Karşılaştırılması, II.Futbol ve Bilim Kongresi, İzmir 2000.
- 12- Bostancı M.N.: Futbolun Anlattığı, Düşünen Siyaset Aylık Düşünce Der., Sayı:2, s.59-65, Ankara 1999.
- 13- Collins D., Hale B., Loomis J., Differences in Emotional Responsivity and Anger in Athletes and Nonathletes: Startle Reflex Modulation and Attributional Response, Journal of Sport and Exercise Psychology, Vol:17, No:2, 1995.
- 14- Johnson R.N.: "Control of Aggression" Aggression in Man and Animals, s.217-219, Newyork 1972.
- 15- Buss A.H.: "The Psychology of Aggression", Roots of Aggression, s.4-6, Newyork 1981.
- 16- Köknel, Ö., (1985) "Kaygıdan Mutluluğa Kişilik" Altın Kitaplar Yayınevi, 12. Basım, İstanbul.
- 17- Ramazanoğlu F.: Taekwondo Teorisi Teknik ve Sosyo-Kültürel Eğitimi, s.16-18, İstanbul 2000.
- 18- GSGM: Sporda 10 Yıl, Yayın no:138, s.761, Ankara 1995.
- 19- ÇAKI, R.,(1998) Bayan ve Erkek Voleybolcularda Müsabaka Öncesi ve Sonrası Bazı Davranış Özelliklerinin Karşılaştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- 20- TIRYAKI, Ş., (1997). "Spor Yapan Bireylerin Saldırıcılık Düzeylerinin Belirlenmesi", 1. Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu Bildirisi, Mersin, Ekim 1997.